

Profesorių emeritų klubo narių išvyka į Šiaulius

2024-06-12

Ekskursijoje dalyvavo 26 asmenys.

1. Lankymasis Vilniaus universiteto Šiaulių akademijoje

Pirmiausia apsilankėme Vilniaus universiteto Šiaulių akademijoje (VU ŠA).

Vilniaus universiteto Šiaulių akademijoje (buv. Šiaulių universitete) atskiro profesorių emeritų klubo nėra, profesoriai emeritai (iš viso yra buvę 6) priklausė bendram šios aukštosios mokyklos senjorų (pensinio amžiaus dėstytojų ir kitų buvusių darbuotojų) klubui „Emeritus“.

Mus priėmė Edukologijos instituto direktorė prof. dr. Daiva Malinauskienė, Regionų plėtros instituto direktorė doc. dr. Lina Garšvienė ir Studijų skyriaus vadovė Edita Vaičaitienė. Susitikime taip pat dalyvavo Akademijos profesorius emeritas Kazimieras Romualdas Župerka, pirmosios Šiaulių pedagoginio instituto laidos (1954–1958) absolventas, čia darbavęsis daugiau kaip 50 metų.

Pristatydamas Akademiją, prisiminimais iš šios aukštosios mokyklos istorijos pasidalijo profesorius emeritas Kazimieras Romualdas Župerka.

Stalo viduryje – PEK Prezidentas prof. V. Kučinskas, nuo jo į kairę prof. Emeritai: V.S. Laurinavičius, K.R. Župerka ir V. Lakis

1948 m. Šiauliuose buvo įsteigtas dvimetis mokytojų institutas, kuris 1954 m. perorganizuotas į aukštąją mokyklą – pedagoginį institutą. Prof. K.R. Župerka prisiminė pirmuosius rektorius: Vaclovą Germaną (iš pradžių – direktorius, nes dar neturėjo rektoriaus statuso), Kazimierą Žukauską ir Juozą Vaitkevičių. Įsiminė, Germano demokratiškumas, „smetoniškas“ etiketas – kiekvienam studentui keldavo skrybėlę, skatino būti instituto šeiminkais. Germanas kūrė institutą nuo nulio. Studijų pradžioje teko susinešti iš miesto įstaigų ir mokyklų dovanotus stalus, kėdes... Pirmieji dėstytojai buvo žinomiausi Šiaulių mokytojai ir jauni Vilniaus universiteto bei Vilniaus pedagoginio instituto absolventai. Net 1954 m. mokslų kandidatų tebuvo du, tie patys – laikinai atvykę marksistinių disciplinų dėstytojai Malyševas ir Sergejevas. K. Žukauskas itin rūpinosi instituto prestižu, kėlė jo autoritetą miesto visuomenėje. Tada disertacijas ėmė ginti pirmieji savi dėstytojai: psichologas Aleksandras Jacikevičius, istorikas Jonas Aničas, pats K. Žukauskas.. J. Vaitkevičiui labiausiai rūpėjo „laisvniuočių“ dėstytojų plėtra (dėstytojai juokavo: rektorius nori parodyti, kuo aukštoji mokykla skiriasi nuo vidurinės). Pats J. Vaitkevičius buvo nepaprastai darbštus, gyvos minties mokslininko pavyzdys, rektorium būdamas apgynė antrąją (to meto terminu – daktaro) disertaciją. Būtina geru žodžiu prisiminti okupacijos metais buvusių rektorių politinę drąsą. K. Žukauskas priėmė į darbą Sibiro tremtinę mokytoją, baigusią Irkutsko pedagoginį institutą, Danutę Klumbytę

(ilgainiui tapusią literatūros didaktikos profesore, visą gyvenimą su dėkingumu prisimenančią tą rektoriaus poelgį). J. Vaitkevičius priėmė į darbą dailininką Vytenį Rimkų, politinį kalinį ir tremtinį, vėliau jam paskelbė konkursą ir docento pareigoms užimti, už ką buvo griežtai „auklėjamas“ partijos miesto komiteto sekretorių. V. Rimkus apgynė habilitacinį darbą, tapo menotyros profesorium, buvo Šiaulių universiteto profesorius emeritas. Nelengvas Šiaulių pedagoginio instituto kelias į universiteto statusą, bet tai buvo prasmingas žingsnis, visapusiškai stimuliuojęs periferijos aukštosios mokyklos augimą. Stiprėjo magistrantūros studijos, atsirado ir trečioji studijų pakopa – bendra su kitomis aukštosiomis mokyklomis doktorantūra. Prof. K.R. Župerka pažymėjo, kad, klostantis ne nuo aukštosios mokyklos priklausomoms aplinkybėms (didžiulė lietuvių emigracija, demografijos krizė), Šiaulių universiteto tapsmas Vilniaus universiteto akademija buvo vienas iš geresnių galimų variantų, turint omenyje ir miesto kultūrinį šviečiamąjį gyvavimą, ir visos Lietuvos mokslo jaunimo reikalus.

VU ŠA Edukologijos instituto direktorė prof. dr. Daiva Malinauskienė ir Studijų skyriaus vadovė Edita Vaičaitienė pristatė Šiaulių akademijos svarbiausius pasiekimus mokslo, studijų, projektinės veiklos ir kt. srityse.

Aptarta visų studijų pakopų studentų pokyčio teigiama dinamika VU ŠA nuo 2021 m. Detaliai pristatytos pedagogus rengiančios bakalauro ir magistrantūros studijų programos, realizuojamos Edukologijos institute. Pasidžiaugta, kad kiekvienais metais didėja studentų skaičiai į Specialiosios pedagogikos ir logopedijos, Pradinio ugdymo pedagogikos ir ikimokyklinio ugdymo bakalauro studijų programas. Magistrantūros studijose studijuojančių taip pat daugėja.

Regionų plėtros instituto direktorė doc. dr. Lina Garšvienė paminėjo, kad, išgirdusi VU profesorių emeritų patirtis plėtojant prioritėtines studijų ir mokslo kryptis, jaučiasi drąsesnė veikti, ryžtingai siekti užsibrėžtų VU ŠA tikslų. Direktorė trumpai pristatė instituto studijų programas, kurios išsigrynino dar iki Šiaulių universitetui tampant VU Šiaulių akademija. Apatarė ryškiausius Regionų plėtros instituto mokslo pasiekimus ir orientyrus – aerobiologijos, ekonomikos ir kitose srityse. Dėkojo atvykusiems ir kvietė dažniau apsilankyti. Šis VU profesorių emeritų vizitas yra labai svarbus nepertraukiamo bendradarbiavimo, kolegiskumo ir partnerystės VU ŠA įrodymas.

Susitikimo pabaigoje VU PEK Prezidentas prof. V. Kučinskas papasakojo apie klubą, jo veiklą, padėkojo už puikų priėmimą ir padovanojo Akademijai knygą „VU profesoriai emeritai“.

VU ŠA Informacijos centro bibliotekininkė Vida Steponavičienė dr. Jono Šliūpo skaitykloje supažindino su skaityklos fondais.

Didžiausia Lietuvos knyga

Dydis 90 x 120 x 25 cm
Svoris 113 kg

Leidėja - UAB „Šiaulių knygrišykla-spaustuve“

Čia saugomi leidiniai, išleisti lietuvių kalba iki 1945 m., kitomis kalbomis – iki 1917 m., kaupiami leidiniai su ekslibrisais, autorių, buvusių savininkų bei dovanotojų autografais, netradicinės formos leidiniai. Didesnę skaityklos dalį užima aušrininko dr. Jono Šliūpo archyvas. Jis įkurtas Jono Šliūpo jauniausiojo sūnaus Vytauto Šliūpo 1987 m. Kalifornijoje. Tarp Vytauto Šliūpo ir Šiaulių universiteto 2005 m. pasirašyta bendradarbiavimo sutartis ir 2009 m. birželio 12 d. įvyko oficialus archyvo pristatymas Šiaulių universiteto bibliotekoje. Susipažinome su archyvo fondu, čia saugomais dr. Jono Šliūpo asmeniniais daiktais, jo gyvenimo ir veiklos epizodais. Pažymėtina, kad J. Šliūpas dėl savo antiklerikalinių pažiūrų buvo galiausiai atleistas iš darbo ir vėliau jo niekur negalėjo gauti.

2. Pažintis su Šiauliais

Jau atvykdami į Šiaulius pasukome pro Laikrodžio aikštę, pamatėme Šiaulių simboliu laikomo Auksinio šaulio paminklą. Papietavę netoli Akademijos esančioje „Dramaturgo“ kavinėje, nuvykome į Šiaulių Aušros muziejui priklausančią Chaimo Frenkelio vilą. Ekskursijos gidė papasakojo dramatišką Frenkelių šeimos istoriją, jų veiklumą ir pagarbą Šiaulių miestui. Pasigrožėję Frenkelių vilos sode pražydusiomis rožėmis, nuvykome į Šiaulių „Rūtos“ fabriko šokolado muziejų. Pamatėme ne tik šokolado gamybos technologiją, bet ir susipažinome su šokolado gamybos ir vartojimo istorija nuo pat ankstyviausių inkų laikų iki šių dienų. Muziejaus kavinėje turėjome galimybę paragauti įvairių istorinių šokoladinių gėrimų.

Šokolado muziejuje prie kakavos medžio

Vėlai vakare grįžome į Vilnių. Norėčiau pasidalyti vieno dalyvio laišku:

*Laba diena,
ačiū už puikią kelionę. Norėčiau išskirti istoriškumo momentą. Pamatėme, kaip vyksta
virsmas. Buvęs Universitetas su vienuolika tūkstančių studentų pasiekė pusantro tūkstančio. O
kokie virsmai palietė kolektyvą.*

*Jei pažvelgsime į Frenkelių šimtametę istoriją, tai pamatysime žmonių kartų likimus.
Įdomios „Rūtos“ ir šokolado istorijos. Tai viena iš įspūdingiausių ekskursijų. Ačiū Jums ir linkiu
visokeriopos sėkmės.*

*Pagarbiai
Feliksas Ivanauskas*

Aprašą parengė V.S. Laurinavičius